

Vernieuwing of vervreemding?

Gaat de academisch gevormde predikant in de PKN verdwijnen?

Gepubliceerd in Nederlands Dagblad van 14 juni 2018 op pagina 11

Margriet Gosker

Ik dacht altijd, dat een van de vruchten van de Reformatie was, dat er groot belang werd gehecht aan academisch gevormde predikanten. Nu speelt echter de vraag: kunnen pioniersplekken in de kerk zonder ambtsdragers? Collega Abrahamse reageert in ND van 6 juni: Wat een zuinige vraag is dat, die bovendien aan de verkeerde kant begint. Hij geeft de kerk een zesje en neemt het op voor het ambt en voor de katholiciteit van de kerk. Terecht, want dat is belangrijk. Ambt gaat over roeping, over Christus laten uitspreken, over Woord en sacrament, over Heilige Geest, die soms dwars tegen onze al te menselijke gedachten in gaat. Ambt gaat over een 'tegenover' dat niet uit onszelf opkomt.

Het is een oud misverstand te denken, dat er een tegenstelling zou bestaan tussen de Geest en ambtelijke structuren. Het is ook een hardnekkig misverstand, zegt collega Kronenburg, dat er een tegenstelling zou zijn tussen opleiding en ambt. Het één kan niet zonder het ander. Professionaliteit is belangrijk in de kerk, maar een ambtsdrager is geen professional. Een ambtsdrager is geroepen om als zodanig professionaliteit in te brengen en een niet-professionele ambtsdrager is gewoon een klungel. Vernieuwing of vervreemding? Zo luidt ook de titel van de voorjaarsconferentie van het Beraad grote steden op 8 juni. Ik ben benieuwd.

Collega Pieter Huizer, voorzitter van de Bond van Predikanten is helemaal niet gerust is op de toekomst van het ambt van predikant, zo blijkt uit zijn artikel in de jubileumbundel. Hij spreekt onomwonden uit, dat hij denkt dat het bestuur van onze kerk twijfelt aan het belang van het predikantschap. Dat geeft te denken, toch? Hij citeert voormalig scriba Arjan Plaisier, die op 5 juni 2014 aan de predikanten schreef: "Jullie zijn er nog". Zijn we er nog, wij predikanten? Hoezo zijn we er 'nog'? Wat betekent dat?

Plaisier schreef toen zeven brieven over het ambt, maar aan kerkelijke werkers schreef hij geen brief, wel aan pioniers. Stelde hij toen in gedachten kerkelijke werkers al gelijk aan predikanten? Ik mag het hopen, maar zo is het niet gegaan. Aan pioniers schreef Plaisier: "De inrichting van het ambt is flexibel en staat open voor nieuwe ontwikkelingen. Eén van die nieuwe ontwikkelingen is bijvoorbeeld de kerkelijk werker. Die heeft in onze kerk intussen een volwaardige plaats ingenomen en dat mag bij deze ook onderstreept worden." In de nota Kerk 2025 staat het zinnetje: "Naast kerkelijk werkers, die HBO geschoold zijn, zullen in de komende tijd ook academisch gevormde predikanten de kerken blijven dienen".

Let wel: naast kerkelijk werkers óók academisch gevormde predikanten! Het lijkt wel of het woordje 'nog' hier ontbreekt. Ouderlingen en diakenen die als predikant functioneren (lees kerkelijk werkers) hebben een volwaardige plaats, die door de kerk onderstreept wordt en ze geven leiding aan vele gemeenten. Is de academisch gevormde predikant nog wel nodig dan? Hebben we geen mensen meer nodig met een brede blik en academisch denkniveau?

Het ziet er naar uit, dat de academisch gevormde predikant binnen afzienbare tijd een zeldzame aanvulling gaat worden op kerkelijke werkers die als predikant werken. Officieel wordt dat door de kerk nog niet zo gezegd, maar het zit er denk ik wel aan te komen.

Dat kerkelijk werkers nu sacramentsbevoegdheid hebben: niet als predikant, maar als ouderling of diaken, is in mijn ogen een rare constructie, die het gevolg is van een raar besluit. Door dat besluit zijn de ambten in onze kerk verwarrend door elkaar gehusseld.

Zo ken ik een voorbeeld van een afgestudeerd academisch theoloog in volle rechten die aan alle voorwaarden voldoet om predikant te worden, maar bevestiging in het ambt van predikant was niet mogelijk. Diegene ging vrolijk als pionier aan de slag, maar omdat de pioniersplek ook sacramenten wilde vieren, zou diegene dus in het ambt van ouderling of diaken moeten worden bevestigd, wat diegene terecht niet wilde. Dat is niet meer uit te leggen en in de oecumenische ambtsdiscussie al helemaal niet.

De kerk kiest voor een pragmatische oplossing, waarin de ambtstheologie geen rol speelt en waarbij de katholiciteit van de kerk op het spel staat. Kerkelijke werkers zijn jarenlang als een lastig probleem gezien, dat veel te lang is genegeerd. Ingehaald door de realiteit werd de inhaalslag gemaakt om kerkelijk werkers eindelijk serieus te nemen, maar helaas nog steeds niet ten volle, terwijl academisch gevormde predikanten evenmin serieus worden genomen. Men doet maar wat, lijkt het.

Nog steeds zijn kerkelijk werkers, die leiding geven aan een gemeente geen predikant, maar bekleden het ambt van ouderling of diaken. De reden waarom ze geen predikanten mogen zijn, is van financiële aard, zoals ook het feit dat onze collega pionier niet geordineerd kon worden van financiële aard is. Academici verdienen nu eenmaal meer dan Hbo'ers en dat lijkt het doorslaggevend argument te zijn.

Inderdaad, als kerkelijke werkers die als predikant werken het ambt van ouderling en diaken bekleden (inclusief sacramentsbevoegdheid) dan lijkt het een logische ontwikkeling, dat binnen afzienbare tijd het ambt van predikant verdwijnt. Of het moet zijn, dat de kerk kerkelijke werkers die predikantswerk verrichten straks toch gewoon als predikant gaat bevestigen. Dat zou pas vernieuwend zijn. En de academisch opgeleide predikant dan? Er zullen er hopelijk genoeg overblijven, die uit roeping God en de gemeente willen dienen met de hun door God geschonken gaven.

Margriet Gosker

Reageren?

Brieven: maximaal 200 woorden.

Artikelen: maximaal 700 woorden.

Mail uw reactie met naam, adres en telefoonnummer naar
opinie@nd.nl of Postbus 2085, 3800 CB Amersfoort.

Meer informatie: nd.nl/contact

MARGRIET GÖSKER • emeritus predikant Protestantse Kerk in Nederland BEELD ISTOCK

VREEMDE VERNIEUWING IN DE KERK

... Gaat de academisch gevormde predikant in de Protestantse Kerk in Nederland (PKN) verdwijnen? Het zit eraan te komen dat ze een zeldzame aanvulling gaan worden op kerkelijke werkers die als predikant werken.

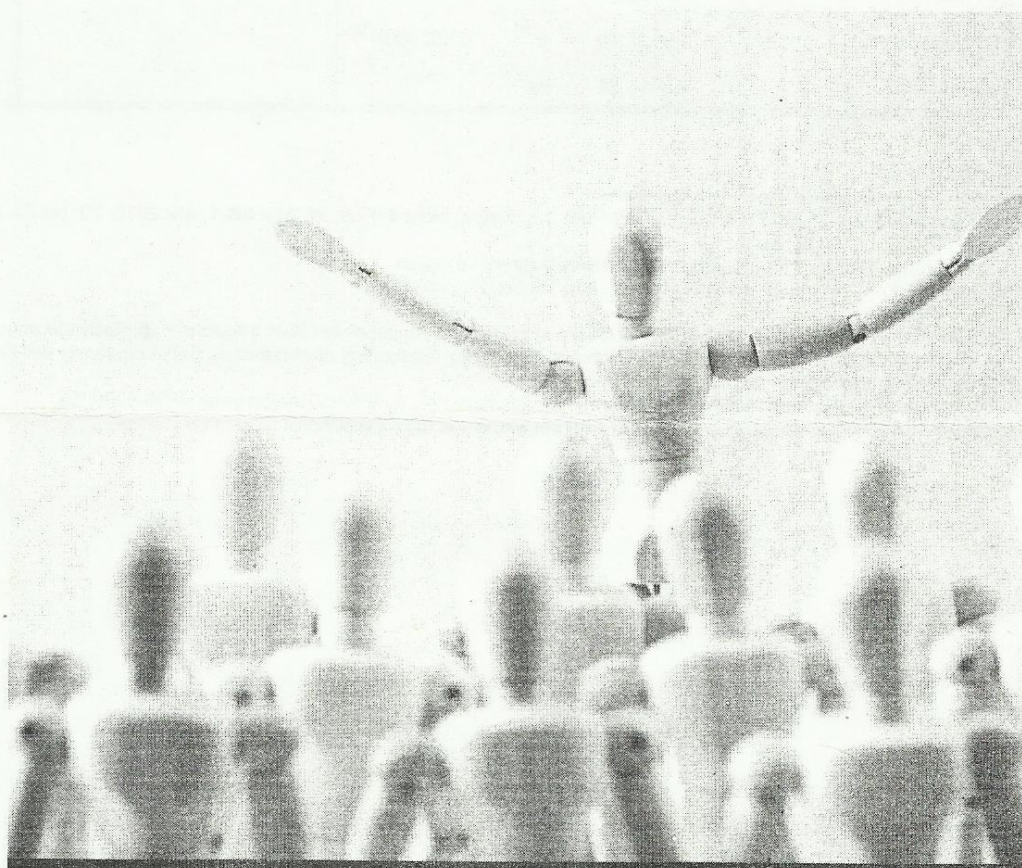
Ik dacht altijd, dat een van de vruchten van de Reformatie was, dat er groot belang werd gehecht aan academisch gevormde predikanten. Nu speelt echter de vraag: kunnen pioniersplekken in de kerk zonder ambt? Collega Jan Martijn Abrahamse reageert in het *Nederlands Dagblad* van 6 juni: 'Wat een zuinige vraag is dat, die bovendien aan de verkeerde kant begint.' Hij geeft de kerk een zesje en neemt het op voor het ambt en voor de katholiciteit van de kerk. Terecht, want dat is belangrijk. Ambt gaat over roeping, over Christus laten uitspreken, over Woord en sacrament, over Heilige Geest, die soms dwars tegen onze al te menselijke gedachten in gaat. Ambt gaat over een 'tegenover' dat niet uit onszelf opkomt.

hardnekkig

Het is een hardnekkig misverstand, zegt collegapredikant Haïk Kronenburg, dat er een tegenstelling zou zijn tussen opleiding en ambt. Het één kan niet zonder het ander (*Nederlands Dagblad* 7 juni). Pieter Huizer, voorzitter van de Bond van Predikanten, is helemaal niet gerust op de toekomst van het ambt van predikant, zo blijkt uit zijn artikel in de jubileumbundel van de Bond van Predikanten. Hij spreekt onomwonden uit, dat hij denkt dat het bestuur van de PKN twijfelt aan het belang van het predikantschap. Dat geeft te denken, toch? Hij citeert voormalig scriba Arjan Plaisier, die op 5 juni 2014 aan de predikanten schreef: 'Julie zijn er nog.' Zijn we er nog, wij predikanten? Hoezo zijn we er 'nog'? Wat betekent dat?

kerkelijke werkers

Plaisier schreef toen zeven brieven over het ambt, maar aan kerkelijke werkers schreef hij geen brief, wel aan pioniers. Stelde hij toen in gedachten kerkelijke werkers af gelijk aan predikanten? Ik mag het hopen, maar zo is het niet gegaan. Aan pioniers schreef Plaisier: 'De inrichting van het ambt is flexibel en staat open voor nieuwe ontwikkelingen. Een van die nieuwe ontwikkelingen is bijvoorbeeld de kerkelijk werker. Die heeft in onze kerk intussen een volwaardige plaats ingenomen en dat mag bij deze ook onderstreep worden.' In de nota Kerk 2025 staat het zinnetje: 'Naast kerkelijk werkers, die hbo geschoold zijn, zullen in de komende tijd ook academisch gevormde predikanten de kerken blijven dienen.' Let wel: naast kerkelijk werkers óók academisch

Nog steeds zijn kerkelijk werkers die leiding geven aan een gemeente geen predikant, maar bekleeden ze het ambt van ouderling of diaken. De reden waarom ze geen predikanten mogen zijn, is van financiële aard.

gevormde predikanten! Het lijkt wel of het woordje 'nog' hier ontbreekt. Ouderlingen en diakenen die als predikant functioneren (lees kerkelijk werkers) hebben een volwaardige plaats, die door de kerk onderstreep wordt en ze geven leiding aan vele gemeenten. Is de academisch gevormde predikant nog wel nodig dan? Hebben we geen mensen meer nodig met een brede blik en academisch denkniveau?

zeldzaam

Het ziet er naar uit, dat de academisch gevormde predikant binnen afzienbare tijd een zeldzame aanvulling gaat worden op kerkelijke werkers die als predikant werken. Officieel wordt dat door de kerk nog niet zo gezegd, maar het zit er wel aan te komen. Dat kerkelijk werkers nu sacramentsbevoegdheid hebben - niet als predikant, maar als ouderling of dia-

ken - is in mijn ogen een rare constructie, die het gevolg is van een raar besluit. Door dat besluit zijn de ambten in de PKN verwarraad door elkaar gehusseld. Zo ken ik een voorbeeld van een afgestudeerd academisch

Academici verdienen nu eenmaal meer dan hbo'ers.

theoloog, die aan alle voorwaarden om predikant te worden voldoet, maar niet in het ambt van predikant kon worden bevestigd. Diegene ging vrolijk als pionier aan de slag, maar omdat de pioniersplek ook sacramenten wilde vieren, zou diegene dus in

het ambt van ouderling of diaken moeten worden bevestigd, wat deze persoon terecht niet wilde. Dat is niet meer uit te leggen en in oecumenisch verband al helemaal niet.

inhaalslag

De kerk kiest voor een pragmatische oplossing. Kerkelijke werkers zijn jarenlang als een lastig probleem gezien, dat veel te lang is genegeerd. Ingehaald door de realiteit werd de inhaalslag gemaakt om kerkelijk werkers eindelijk serieus te nemen, maar helaas nog steeds niet ten volle, terwijl academisch gevormde predikanten evenmin serieus worden genomen. Men doet maar wat, zo lijkt het. Nog steeds zijn kerkelijk werkers die leiding geven aan een gemeente geen predikant, maar bekleeden het ambt van ouderling of diaken. De reden waarom ze geen predikanten mogen zijn, is van financiële aard.

Niet zoals ook het feit dat onze collega-pionier niet bevestigd kon worden van financiële aard is. Academici verdienen nu eenmaal meer dan hbo'ers en dat lijkt het doorslaggevend argument te zijn.

vernieuwend

Inderdaad, als kerkelijke werkers die als predikant werken het ambt van ouderling en diaken bekleeden (inclusief sacramentsbevoegdheid) dan lijkt het een logische ontwikkeling, dat binnen afzienbare tijd het ambt van predikant verdwijnt. Of het moet zijn, dat de kerk kerkelijke werkers die predikantswerk verrichten straks toch gewoon als predikant gaat bevestigen. Dat zou pas vernieuwend zijn. En de academisch opgeleide predikant dan? Er zullen er hopelijk genoeg overblijven, die uit roeping God en de gemeente willen dienen met de hun door God geschonken gaven. <